

Интернет-версия:
zaman.smikbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАВАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Оюм

Арсен КАНОКОВ:

Араны бла регионланы орталарында халланы тап кырау шендю бек магъаналы ишлеген бируди

лерине кыулак салыргыа, анга кыбыргъангы онгарып жашарга тийишлиди. Регионланы орталары, экономика болумлары да бирча туююлдоле, ара бла халланы кырагъанда, ахча болушук этенде да, ма ол шартны эсге алмай жарык туюлдо. Кылай-алай болсада, федерацияны бирлигини право мурдорлары сакъланырыкъдыла.

Президент кертоткен мадраларны жашауда бардыргъан заманда бюджет политикаларын жетишмил кырагъан регионланы келендирге керекди деп, мен алай кыарайма. Субъект кесинде ахчаны не кыадап кеп мажара эсе, анга бюджеттин ырыксын кырагъанда алай бир кеп эркилик берилге тийишлиди, жориктолул кепген законда чыкмай.

Алай эткенде, регион властыла казналары толтурууну амалларын бютон кыадалып изле- риктиде. Бюджет политика тюз бардырыла, алгъан жаланда федеральный дотацияга кырап тургъан регион, кесинден тошген фйадаланы 50 проценте эм андан да кепге кертоткен биз Кыбарты-Малкварны колтосуна да керип турабыз.

Бизни корр.

Кенгеш

Кыырал миллет политика кереклиги дегендиге

Кыырал миллет политики кыаай кыраулыргыа керекди, бюгонюкде аны ишни бардырык структура бармыда деген соруулагъ жуупла изленгенде «Единая Россия» партиязы регион блемюно исполкомунда бы конеле болгъан «Тегерек столда». Анда дагыда «кавказофобияны», уруну миграц- ланы проблемалары кертоткенде, миллет аме конфессия- ала аралы халланы илгендирууну мадралары озонленгенди.

«Тегерек столу» ишине «Единая Россияны» КМР-ни Парла- ментине фракциясы депутатылары, КМР-де Федеральный миграция службаы Управленкисы, аспалы информация оргнаны келечилери да кыатышкандыла.

Парламентарийле барсыда да кыырал миллет политика бек керек болгъаны белгилегенди- ле. Бюгонюкде РФ-ни Прави- тельствосуну Культура жаны бла департаментинде миллетле бла ишени блемюно барды, алай аны кыйматы алыкъа кертот- койды. 180-ден аспам миллетни келечилери жашаган кыралда саныуу, билими, эсли, бу сфе- рада проблемаладан кытулууну шарт жолларын табарга, арада кыбик, регионлада да полити- каны тал халгъа келтирмеге кыларындан келлик адамла ишлеген профилли министр- стве керек болганы хакыды деп, жыйынлыгъа кыатышкына бир оюмга келгенди.

Миллеттени араларында ыра- хатлыкъга кыаай бла жетер- ге боллуугуну оюсонден сёз баргъанда уа, уллу даулашла чыкыгъандыла. Бирле Совет Союзу самалары эстерленди, аны сынаун алыргыа кереклисин айтхандыла. Башкала шендюго Россияде идеологи- яны контроль этууну СССР-де болгъана амаллары жокъуа деп, аны унамагъандыла. Миллетле аралы кыаулангы сылтаулары араларында уа культураны айнытуу жаны бла тийишли федеральный про- грамма болмагъаны да санагъ- андыла. Политика даулашла кыатышкына оюмларына кере, жаланда бу сферада иш- легенни хайырчандан сакла- нды халкыны адет-тёрелери,

ЮСИУПЛАНЫ ГАЛНА. СУРАТДА: «Тегерек столга» кыатышкына кыаууу.

КЪУАУНЧУЛЫ ИШ

Социальный службалагъа - машинала

Тюнене КМР-ни Уруну эм соци- альный айнаытуу министрствосуну арбазында республикада адаманы социальный жумушларын жалчытуу бла кюрешген арананы бир кыау- муна машинала берилгенди. Анга аналган кыуачыны жыйында олшеш республиканы уруну эм соци- альный айнаытуу министри Тобейяны Альберт бу иш РФ-ни Президенти буйругъу эмда Кыбарты-Малкварны Правительствоуно бегими бла кыа- бын кертоткен «Тамата тёлго» деген республиканы программа толтуруу мурат бла этилген асперттенди. Программда, дегенди ол, дагыда халкыны социальный жумушларын жалчытуу бла кюрешген комплекси араланы мобильни бригадаларын авторанспорт бла жалчытуу баруу да салынганды. Анга ахча федераль- ный эмда республиканы бюджетден Пенсия фонду юсо бла берилди.

Алайды да, жети комплекси арага алты ВА3-2107 эмда эки «Газель» микроавтобус алынганды, алгач би- туде да 2285480 сом кырагъыгъанды. «Мобильни бригадаланы транспорт бла жалчытуу улайган адаманы бла сакъланы социальный эмда жашуу жумушларын бютон терк эмда кескестуу тамамларга он берилди. 2012-2013 жыллада уа аллай араланы барысын да авторанспорт бла жал- чытыргыа белгиленди», - дегенди министр.

КМР-ни Правительствоуно Пред- сседатели Иван Гертер республиканы Президентини буйругъу бла итеу- элге бла шахарлагъа айлангы чыгъ- гъанларын эспертенди эмда алда

Иван Гертер Черек району араны таматасы Улбаушаны Натальгъа ачыкланы береди.

лайсы адамларыбызга болушук эте бютонда кыйматы болуруна ийнанма», - дегенди.

Андан сора Правительствоуно тама- тасы социальный жалчытуу араланы директорлары ачыккына кыуачыны халда тутаргъанды. Бу жол машина кыолу болгъанына араларында Прохладный, Нальчик, Бахсан шахарла, Зольск, Черек, Лезен, Эльбрус районла барды.

ХОПАЛАНЫ МАРЯИТ. Суратны автор алганды.

ТЕГЕРЕК СТОЛ

Педагог кадрлары даражалары алашагъа нек тоше барады?

Республиканы Парламентине Билим беруу эм илму жаны бла кескестени башламчылары бла Кыбарты-Малквар кыырал университетде «Тегерек стол» бардырылганды. Анда билим берууну системасында кадрла бла бойнамлы потенциалны ай- тыштык оозонленди. Сёзленирге законодательный органы депу- татлары, тийишли министрство- ланы бла ведомстволаны келечи- лери, оксуу юйлене башчылары кыатышкандыла.

Жыйынлыгуну Парламентини ога- рында айтылган комитетини пре- сседатели Мурад Дадов бардыргъанды. Аны ача туруп, ол шендюго кезиуде усталаны устакъларыны өсдюруу, бюгонюго жашууну илзелерине келтирген педагог котусуну кырау- билем берууну битеу системасын жаныгъыну магъаналы болумду, деп белгилегенди. Арт жыллада билим берууну учреждениаларында уллу торлениле болгъанларын да черттеди.

Жаны ГФС-ла киийрилди, оборудовани, оксуу эм оксуу-методика комплекс жаныгъыла, билим берууну технологияларына уллу эс бурлады. Аны бла бирге

Саяно Россияны 2020 жылга дери соци- алыяна-экономика айныууну Страте- гиясына тюзетиу киийруу жаны бла экспертле бардыргъан ишине оюсонден докладла болган бир кыауун шарт- ланы билдиргенди. Билим берууде бюгонюго магъаналы проблемаладан бирине экспертле педагог корпусун кескестууну осласга айланганын санадыла. 2002-2010 жыллада пенсия жыл сандагы усталаны колшою 11-ден 18 процентте дери кертоткенди, жыл санлары 30-гъа дери болгъан

Татьяна Саяно бла Мурад Дадов.

башчалыгы 4 кереге жетеди. Алай болумлада усталла «ахыр кюнне» дери ишлерге кюрешедиле, алай бла кадрлары жаныгъыларына чырмау- лук эте.

Андан сора да, деп белгилегенди Т. Саяно, россияли билим беруде кадрлары сайлауну эки кыталп тап- сызылгъа барды. Педагогта вузлагъа «кюрешигине кере» угъай, даража- лы оксуу юйлеге киралмагъанлары себегли бардыла, педувааны бек ити бошлагъан уа уруну болумла аламат болмагъанлары (иш хакъны азлыгы, кыулук жаны бла ёсертте онг болмагъаны дагыра алай баша затта) бла байамлы устакъларына кере шолда ишлерге бармайды.

Университетини ИПК-сыны бла ПР- суну директору Нина Музаева Т. Саяноу айтканын тюзге санагъанды. Ол «Тегерек столга» кыатышкына эсперин жаны ГФС-ланы, жаныгъы- тылгъан оксуу оборудованины, оксуу кыталпаны бла оксуу-методика ком- плекслени киийруу бла педагог билим берууну кыйматы шол жашууну шарт болууну терк торленилери-ден арха кыламза этеригине бургъан- ды. «Устаы шендюго модели анда профессионализм, ишине устакъ, чыгъармачылыкъга итениулук, ниет эм адеп-кылыкъга жаны бла эмда гуманный кескестууда болууча кирет- уен белгилейди», - дегенди ол.

Ахыры 2-чи бетдеди.

педагог билимин кыйматы шол жашууну шарт болууну терк торле- нилерден арха кылады, шендюго уллу шолуу магъаналы илзелерини бла усталаны кыраууну кескестууну араларында башалкъа эсе барды.

Парламентине вице-спикери Татьяна

педагогтаны колшоери уа саулай- да 13 проценте өсгенди. Кадрлары алышынуларыны алашагыны баш сылтау педагогтаны пенсия бла тийишмича жалчытылгъанлары берди. Бюгонюкде ишлеп тургъан устаны бла пенсиячыны фидасын

Жазылыу-2012

Бир-эки кюн кыалгъанды

Сыйны жалауа!
Миллет газетибизге жазылыу бошалагъа бир-эки кюн кыалганды. Сиз алыкъа бу магъаналы жумушуну тамам- ларга жетишмича ишра эсезиз, бир аман ташыгъыз да, почтагъа айланыгъыз.
Жаны 2012 жылда да сизни бла сау-эсен тобиширбиз деп ошанабыз.

«Заман» газетини редакциясы.

Бизни индексибиз - 51532

Жангылыкъла

Жандауурулукъ

Абадан тёлгоге кыайгыра

Улайгъанна бла инвалидле тургъан интернатда жандау- урулукъ концерт бардырылганды. Быллай байрамны алагъа бир неча жылы ичинде КМР-ни Президентини кой бичи- си Фатима Каноква кырап бардыды. Анда тургъан 185 адамга ол сау-гъала эм жаткан жер коллективте келтиргенди.

«Мен кезиуло тобишюубо болгъанына бек кыуанганма. Бу жарык кюн сизге салуукъ, насип тилейме. Келе тургъан Жангы жыл хар адамга да огурулу болсун, насип келтир- син», - дегенди Фатима Музаева, кыонакбайлагъа айланп.

Мында ишленгенде да Президентини кой бичиси, ыра- зылыгъан билдирил, ала суван иш эттерини черттенди. «Этте- игилмигиз, жюрек жылуугъуз арха кесигизге кыайгыр- гыны ийнанма», - дегенди ол.

Ызы бла уа интернатчыла концерт кертоткенди. Анга КМР-ни сыйлы артистери Тейпеланы Алим бла Алий Ташо, жырчыла Ирина Рахитина, Ияра, «Кабардинка» тейсеу ан- самблени солистери кыатышкандыла. Жарык макамла кыонакбайла союп тепсегенди, артистени биртегерине жырлагъандыла.

Бэла АБАЗОВА. КМР-ни Президенти бла Правительствоуно пресс-службаы.

Кыайгыруулукъ

Апчыгъанлагъа - июле

Былырт Булунгъуа Зарык суу кытурун келип, элде жёр юйге, молкге да сан салганды. Ол кезиуде жашауу жетер- кинде хата тошген 13 юйгоге Чегем району Каменка элинде юле ишле бошай турадыла, деп билдиргенди району администрациясыны пресс-службасында.

Юйлене курулушлары республиканы бюджетинден бер- илген ахча бла бардырылды. Саулай да бу иште 11 мил- лион 400 миң сом блонорюкю. Битеу да хайырланьырга 700 квадрат метр бардыкты. Юйлене тийерлеринде жер учкаста уа 144 миң квадрат метрди. Бюгонюкде бу объектиле жаланда шарттоу-бою ишлери кыалгандыла.

Ахшы тёре

Айырмалылагъа - «Единая Россияны» стипендиясы

Бизге Прохладна району администрациясыны пресс- службаындан билдиргендерине кере, бу муниципальный кыраууну битеуно билим берген шолларында айырмалы оксугъанлагъа эмда фахмулу жашланы бла кызыланы бир кыауулума «Единая Россия» партиа тохтадыргъан стипен- диюла кыуачыны халда берилгенди. Бу жол алагъа 24 адам тийишли болганды.

Район администрацияны башчысы Александр Василенко, оксууда, чыгъармачылыкъ иште, спортта жетишмил болду- ргъан, жамаят иште тире кыатышкан жаш адаманы апгыш- лай, ала бла район өхтемленнини черттенди.

Сауыгъалангана да жюрек ырызлыкъларын билдиргенди, мындан ары бютонду уллу хорламлагъа итенирилгине сёз бергенди.

Оксууда, илму, искусствода, спортта айырмалы болган- лагъа ая сайын берилиучу стипендияны «Единая Россия» битеуроссей политика партиязы жер-жерли блемюно району эл молк предпрититиларыны башчылары эмда предприни- мдерини бир битеу кыуачуулугъа хуерли жаш адаманы келендирги мурат бла тохтадыргъанды.

Бапа бичиу

Задин Маремов - Нартанны сыйлы гражданини

Нартан элге жер-жерли самоуправлянысыны депутатта со- ветини Задин Маремова «Нартаны сыйлы гражданини» деген атты атауну осконден окуу эткенди.

Задин Матановны журналистика бла 50 жылдан артык за- маны кюрешенди. Аны сейир очеркери, зарисовкалары бла жаланда Чегем району оксуулары угъай да, саулай республиканы гражданында да шагырейди. «Чегем ауазы» деген газетини бир номери да аны материалы болмагъанай чыкмады.

Ол ачы баш редактору болуп 20 жылдан артык эсе заманы ишлегенди. 1993 жылда ол кыулукъдан кеткенди, арха сойген коллективне кыайтып, публицистика ишнин андан ары бардыды. Аны статьялары ара изданиялда да бас- малангандыла.

Ол кеп толму майдал, грамота бла да сауыгъаланганды. Аксакал жашаган юйно кыайгырсына уа кыуачыны халда адрес кыага тагылыгъанды.

Чегем району администрациясыны пресс-службасы.

Эсгерю

Борис Черемисинни хурметине

Нальчикде Уллу Ата журт уруну ветераны, жазычу, журналист, РФ-ни культураны сыйлы кыулукъчуу Борис Черемисин жашаган юйде эсгерте кыага салынырыкъды. Бу оюнуу «Кавардино-Балкарская правда» газетини редакциясы башламчылары бла шахарны жер-жерли самоуправлянысыны совети эткенди.

Борис Петрович Черемисин 1923 жылда 22-чи январьда Тамбов губернияны Селезин элинде туугъанды. Шолуу анда бошоп, Тамбовуну Кыргыз педагогика институнда окуйду. Студент жылларында адабият чыгъармачылыкъ бла кюрешип башлагъанды. 1941-чи жылда армиягъа чыккычып, фронтта кетеди. Урушдан кыайтхандан сора «Тамбовская правда» газетде ишлейди. «Литературный Тамбов» альманахын редколлегиясы киреди. Чыгар- марларын да анда басмадыла. Ол «Вера» (1962 ж.), «Дни месляц в году» (1973 ж.), «Долнолюбие» (1980 ж.) эм башка кыталпаны авторду.

Борис Петрович 60-чы жылда Нальчикге келеди. Мында ол кеп заманы «Кавардино-Балкарская правда» газетини баш редактору болуп тургъанды. 2002 жылда 1-чи мартда аушанды.

Нальчик шахарны жер-жерли администрациясыны пресс-службасы.

Педагог кадрланы даражалары алашагъа нек тоше барады?

Акыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Кзабарты-Малкырачы билим берүү системасында 1560 педагог ишлекчиде, алардан 8368-чи усталыкчы. Аларны битеу санына кере 703-сү тишээрлери негиз ала 87 проценти тутулду. Башкарган классны усталыгына 99,97 проценти тишээрлери.

Жыйылында республикада усталыкчы абдан адалдан жаш адамга өтө баруу бля байламты проблема болганы да айтылган. Жаш кадрла жетишпегенери себепи, билим берүү системасын битеу билим берген укреждияланы усталыгына 14,7 проценти (147 адам) пенсия жаш сандыгы адамга өтө: жыл санына 30-гъа дер болган усталыгы саны 13,4 проценти тутууды. жыйырма жылдан артык стажлары бля жыл санына пенсия алгыча яже турганына саны уа 44,3 проценти. Аны бля берг окуму жылы ичинде Кзабарты-Малкыра кырал университети бошол, педагог усталыкчы алган 131 адам жашаганда 144 жаш сандыгы усталыкчы алганды. алардан 15-чи жашар жерге бля жалгынтылганды.

Республиканы бир-бир районларында жаш специалистеге 5 минг сом өлчөмдө бир кере пособие телевидие эмда хар ай сайын иш хажыга телеберген 3 минг сомду (Продакча, Терс эм Баскан).

КМР-ни Билим берүү эм илму министрствосу бидиргенге кере, билим берүүнү кырал эм муниципалды укреждияларда ишлеген педагоглары бля башчылык этген адамданы аттестациялануу вариацияны формалары бля процедуралары жарашдырылганды. эмда кыраы этилгенди. 2010 жылда аттестациялануу итолгына кере, жаныг формалары хажырануу бля педагогдан бля башчылык этген адамдан 1569-сүн бийек эм биринчи квалификация категориюа берилгенди. Берилген категориюдан 91 адам тиийши болмагына саналганды.

«Тегерек столга» кытышкыла белгилегенерине кере, аттестациялуу механизми мындан ары ишлендириле изилдене. Бу процедура билим берүү бля байланы жушуланы заказчыларын, «ол санда профессионал ассоциацияны, иш берүүчелери, ата-аналаны

биргиулерин» кытышдыруу бля кырал-жамауат магыналы ишча бардырылгыра керекди, деп предложение бергенди КМР-ни Жамауат палатасын предлождиялары оргунасыра Людмила Федченко.

«Тегерек столга» кытышкыла иш усталыкчы кетерюону системасы артка кылапты угуй, «алга баргыра» кереклигино июсонден бир окумга чегленген. Болсода алмык федеральны кырал излемке кыраы этилгенди, кышак халда профессионал педагог билим берүүнү баш ориентирлеги ташдырылмаганды.

КМР-ни проректор Азамат Шабзуков билим берүүде жагын стандартлары кийирди жетишпел, сөзсөз, позициял педагоглары профессионал усталыкчылары даражасына кере болуугу деп чертенди. Бу жагы бля университет-деулу иш бардырылды. Бир бөлк жылы берг КМР-ни ИПК-сы бля ПГО-су республиканы педагог кадрларды усталыкчыларын токтатуу кетерюону баш өзгөртү болганы келеди.

«Тегерек столга» итолгына кере, Билим берүү эм илму мини-

стерствогъа билим берүүде ишленгенди усталыкчыларын кетерюу эмда билимлерин өсдорюу бля керешкен институт бля бирге иелени торло-торло формаларын хажырануу организацияны эни бюджет сертификаттаны, усталыкчы кетерюону накопительный кредит-модуль жорукчыларын эмда бу ишде кырал заканы кийирлерини мурдорунда окутурга кетерюону онгартын бериле тиийши керештопленг рекомендация берилгенди.

Бу иш билим берүүнү инновация программаларын синдириуню бардыгы укреждияларын стажировкалары таныгыра керекди. Андан сора да, муниципалды районлары бля шахар округтаны жер-жерги самоуправления органына педагог кадрланы ол жерде ише көбөрөк токташдыруу жагы бля маддаланы системасы жарашдырылгыра кереклиги керештопленг рекомендация берилгенди.

ТАМПА ВОРОВНИК.
КМР-ни Парламентини пресс-службасы.

Пресс-конференция Кыутхарычулагъа - вертолёт майгал

РФ-ни МЧС-ини КМР-де Баш управленийсында жылы итолгылары жораланганг пресс-конференция бардырылганды. Анга управленийни таматасы Сергей Шагин эм башка жууялы офицере кытышкында.

Тобешуню Сергей Иванович Кыутхарычула профессионал байрамлары болган кюн бардырылганды. Ол алгач солу кюн болгъа кытышкыла, республикада бу сферада дежурствода 145 адам ишлей эди.

Хар эрттен сайын 7 сагытада управление Москва бля селектор кештеге чыгыды. Анда сутканы ичинде республикада болган ишлене июсонден өтөт этилди. Сергей Иванович айтанга кере, аллай кештеге байрам кюн деп кырамай бардырылды. Олган сутканы ичинде уа Прохладныйде бир эр киши кеси кесин өлтүрү мурат бля ююн жанын бергенди. Насыпха, ары терк жетген от фитолточуле аны өлүмдөн кыутхарганды.

Ушакны уа Сергей Шагин управленийни эни кызууму юйретюге эни магына берилгенден башлаганды. Ол айтанга кере, 2011 жылда 559 юйрени эм жаруу этиу ише бардырылганды.

Быйлыны июсонден айта, Терс-Кында Элбрус бийик тау излеу-кыутхаруу отрядда жагы мекям, андан узак болмай а вертолёт кюорча майдан да ишленгенерин бидиргенди ол. Андан сора аланы кеслерин жашуу журт

Жагы жылгы байрамны өтдорюну июсонден айта уа, ала бардырылгык жерде хар негиз тиийши халгъа келтирилгенди бидиргенди.

Журналисте кыскачылдан байрам кондеге кылай ишленерикерини июсонден да сорганды. Кыутхарычула айтанга кере, ол кезиде жууялыкчы бютон кыты кыралякчыга, бек аздан дежурствода 250 болуугу-дула. Башка кюле бля тендештиргенде, ол 100 адамга кепти.

Пресс-конференцияны ахырында Сергей Шагин журналистеге ала бля кыты байламчыду ишленерини ююн «розультатын бидиргенди эм ол шуклыкчу магынасы улу болганын чертенди.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

СТУДЕНТ ЖАШАУ

Хар миллетни адетлери - энчициле эм ариудула

КМР-ни педагогика колледжиде окутуу, юйрету иш тиийши даражада болганын барыкы да билеби. Бу жол да, «Кавказын халкы културалы дунисе» деген ат бля бардырылган мастер-класска кыары, ол затка дагыда бир кере тошонгонбиз. Аны уа бу окуу ююно преподаватели Сакима Пашолева кыраганды.

Ол, Кавказын халкларынын адет-терелерини июсондинден айта, алада таматагы сый-намыс берген, кыскач альу, хар негиз да мардан кыты тутуу дагына залга улу магына бергенлерин чертенди.

Устаз аланы тиллери кыаси кызуумлагы киргенлерин да бидиргенди. Малкыра, кыумук, торк тиллени тамырлары бир болганын да эсертгенди.

Мастер-классны кезюнде педагогика колледжини студентлери кеслерин тиллеринде - малкыра, кзабарты, кыумук, чечен, торк - назмула окуганды. Жында айтышкыла, тегенденди. Кыарында Ханиеве уа даурусбада усталыкчылы бля залганды-ланы сейир этиргенди.

Андан сора да, студентте 63 тиллеринде этилгер десе бар-

дырыганды. Халкыла кеслерине кыаллы ата атаганыларын да бидиргенди. Ол кезиде уа спайдада аланы миллет кийим-

кызычык аяк ала, назму окуй билингенди да кетерюот, алгач кыраганынаны кыуандырганды.

Сакима Валерьевна селешкен кези.

кетерюоттенди. Шендююу жашауда бу затла адамлагы бек керек болгунаны да белгилегенди.

Хар миллетни културасында энчицили болгъа кытышкыла, ол кеси кыазында кынайт турса, айтылган, байлыкыган да этерик тойдою. Ма аны июсонден бидирге суйегенди ол кюн эстиз эм мастер-класска кытышкыла студенттер, ахырында уа, ала хар биди кеси тиллеринде ариу алгышыла айтып, улу той да кыраганды.

Сакима Валерьевна кесини мастер-классына аллай бир студенттер кытышкыла кыраганда да кепле отпугарылары жаш адамлагы окутуу ол юйретуу ишчи кылай бардырыга кереклиги кетерюге эмда аныларга өткөн бергенди.

МОКЪАЛАНЫ УЛУРА.
Суратла: ХОПАЛАНЫ Марият алганды.

Кыраганда уа, ала хар биди кеси тиллеринде ариу алгышыла айтып, улу той да кыраганды.

Сакима Валерьевна кесини мастер-классына аллай бир студенттер кытышкыла кыраганда да кепле отпугарылары жаш адамлагы окутуу ол юйретуу ишчи кылай бардырыга кереклиги кетерюге эмда аныларга өткөн бергенди.

МОКЪАЛАНЫ УЛУРА.
Суратла: ХОПАЛАНЫ Марият алганды.

Магъаналы объект

Районда бек улуу электроподстанция

Жагы жылы алында Элбрус районда энергетикада белгилеп айтырча жылы ише болганды. Ол санда Тырнаууз шахарда «Соцгород» аты жагы электроподстанция хажыранылыгыра берилгенди. Экиси, жарым выкорден артык заманын ишлеп, кыраулары бошоганды.

Элбрус районда электросетьлени подстанцияларыны кызууму мастери Хопаланы Якуб айтанга кере, жагы поторагы бек аламант шендюююю оборудоване салганды, ол ишаныгыды, ише тын хажыранылады. Аны кючө 16 минг киловатты, кеси да районда бек улугуна саналды. Анга стратегия объект дегер болуучу. Ол ток бля шахарны бек уллу микрорайон угуй, керек заманда битеу Минги тауну тиерсини электрокооч бля жалгынтырды.

Подстанцияны кызууму начальни Юрий Риденгер бля мастер Хопаланы Якуб иш июсонде.

Подстанцияны кююн хажыранып онг барды.

Быллай шартны уа эни белгилерге керекди: бюгонюнде районда бек электросетлери бир бирлери бля байламчыдыла. Ол а темир жилге козюлгенде негиз башка чуми бля бир жерге ток бармай кыла, электрокооч берген башка подстанцияны хажыранылыгыра, бузулган жерини, июсонден темир жилчи чырмаусу, кыоркысуз жалгынга кюлдан келди.

«Соцгород» электроподстанцияны кыруушуна бир неча организация кытышкында. Оборудованын монтажн Север-Кавказын электротормот компанияны Кзабарты-Малкырада филиалы бардырганды. Бу демгилини иш бир жылы ичинде тамаланганды. Подстанция Элбрус району электросетини тиийши бөлөмюну оноунуа берилдикди.

Анатолий ТИММОВ.
Суратла авторуудула.

АПК

Кетерююлюу

Черк району эл мюлк товарна чыгарычулары бийыл 1,2 миллиард сом багысы продукция чыгарганды. Району эл мюлк управленийини башчысы Улбашланы Хасан бидиргенге кере, ол озган жыл бля тендештиргенде 12 процентте кеп болганды. Производствону өтмөни району АПК-сыны битеу бөлөмлеринде өсгенди

бейгенди. Сотно производствосу да иги болганды. Быйыл андан 31 тонна алганды (4 процентте кеп).

Битимчиликке да жетишимле кепчюле. Кюно халы бийыл артык, иш болганды. Улбашланы район аграриялары 16,3 мин тонна мурей жыйганды. Ол а озган жылдан эсе 7 процентте аспалды. Тилриги да иги болганды-хар

гектардан 38 центнер. Кюзюлк буйдыны да, бийыл кыш этте келгенди, заманында себин бошоганды.

Картофдан 16 минг тонна өсдоргенди, такта кетелтени уа 9 минг тоннасын алганды. Есую 3 эм 6 процент болганды озган жыл бля тендештиргенде. Бир кыуум аренда хара гектардан 5000 негиз андан артык центнер такта кет. 320 центнер картоф да өсдоргенди.

Эни програмда бля берилген субсидияны хажыраны бля телю берик малланы саны да кебейип барды, кюйчюлук бля тарк айынган терк бачычылыкка да жетишимле барды.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ОНОУ

Байрамланы юслеринден сюд

Россини Баш содиюно президиуму бу конюнде этген Оруза кере, регион уластыланы онуга эм Куярман байрамла тошген конюне солу конюле айлангырыга эркинликери барды.

Баш сод быллай онону Баш кюртостаны Кырал жыйылууну надзор тарыгынуу кырагандан сора этгенди.

Республиканы властылары тарыгылуунда быллай излемлен билдиргенди: регионланы федеральны байрамлагы кышак халда кеслерини байрамларын белгилерге эркинликери болууга керекди. Ол себеден а Оруза-байрам эм Куярман-байрам муслиман байрамла республикада солу конюле саналганды.

Башкюртостаны Кырал жыйылууну келечилери чертендирича, ол кеп миллетли болганылыкчыга, аны халкыны аспамасы муслиманды. Дин байрамланы конюне солу конюле болууга кереклиги Баш содуу уа, ол адам жаны болуп, оумай турганын, сентябрьде регион солу конюне кетерюну июсонден онуг этен эди.

Ол онуг жамауат эм праволу сфердада кеп дуулда чыгышыан эди. Сөз оюнун, Куярман эм Оруза байрамла солу конюле жагында Башкюртостанда угуй, башка регионда да ол байрамланы белгилерге кыюмук, муслимандыны ардалына кытууга чыгарырга болуучу.

Кертуди, Башкюртостаныны Кы-

рал жыйылууну тарыгынуу кырагандан сора, Баш содуу онуг узак да бармай, тохатылган эди. Бу конюнде уа Россини Баш содуо ол проблемга жагында кыраганды. Башкюртостаны властылары быллай айтылды: «Уруну кодексге кыскач байрамланы июсонден бир зат да айтылмаганды, алай «О свободе совести и о религиозных объединениях» Федеральны законда жазылганды уа, «Россини жашкыла властыны тиийши органыра кеслерини жерлеринде дин организацияны тилеклери бля дин байрамланы конюне солу конюле айлангырыга эркинлик».

Кыралны бийик сод органы ол оиюну тюзге санаганды. «Россини Баш содуюно президиуму Башкюртостаныны Кырал жыйылууну айтанан тюзге санаганды», дегенди баш содуо пресс-службасында. Алайды да, кыралны Баш содуо кесине бардыгыла ишленген надзор тарыгынуу да айтылган тилекти тюзге санаганды. Оруза эм Куярман байрамланы конюне солу конюле саналганды деген онугу чыгарганды.

Андан сора да, бийыл юз артында Россини Кырал Дуамасы Уруну кодексге торюениле кийирюну июсонден проект жерлеринде. Анда айтылганы уа, регион астында кеслерини территорияларында жер-жерли солу конюне тохташдырырга эркинлик берилди Россини Юристерини ассоциациялары председатели Павел Крашенинников айтышкыла, бизни кыралны конституциясына кере, Россини Федерация светский государстводо, кыаси динни да тутарга хар адам кеси эркин. Ол себеден а гражданын регистраци этилген конфессияланы дин байрамланы белгилерге эркинликерини сыйырырга бир киши да эркин тойдою.

«Российская газетадан».

Жыйылы

Саугъа эте билебизми?

«Саугъа эте билебизми?» деген ат бля Т.К.Малыхов аты республиканы милет библиотеказыны техника эмда эл мюлк литература бөлөмюнде «Академик этикет» программасы кере «Дженгельмен и Галатая» деген клубну жыйылуу болганды. Бу жол хар келген студентлеге бля Нальчыкде 4-но номерли орта шюлпу окуучуларына клубну чөлөкери сауганы кылай этерге кереклигино июсонден ююле келтирип, тынгылы халар айтанганды. Алагъа жаш адамла да кеп сорула берилгенди.

Клубну жыйылууну тамата библиотеказыны Мариян Бештоева бля бөлөмюно таматасы Сюзайланы Хаупат ачкандыла эм бардырганды. Ала эмда КМР-ни педагогика колледжини студентлери Кытайыркыларны «Отимат, Зарема Таова преподавательлери Людмила

Мукожева Жагы жылы байрамны саугаланы килмеге эм кытайларын этерге кереклигино юйретгенди. Айтык затлары жаш адамданы өспериде кылар

июно а ююлеге сейирлик шартла келтиргенди. Ахырында уа келгенери хар бирине саугала бергенди.

Клубу дайым да жюрок тургыла, аны биринчи кере келгеле да да болуугу тобешуню бек жаратканын эмда ол хажыры болганын чертенди.

Клуб ишлеп башлаганы кеп болмады. Ол заманын ичинде ары жюргөнгө «Этикет» азбука воспитанности», «Юйор этикет», «Светский этикет», «Этика делового общения», «Застольный этикет», «Сервировка стола», «Этикет во всем мире» деген темалагы кере бардырылган бешулеге, литература-музыкалы интрилеге да кытышкында.

ДАЛПАТЛАНЫ Марият.
СУРАТДА: Сюзайланы Хаупат бөлөм кыраган керюмюно кытында.